

SAMOILĂ MÂRZA

18 septembrie 1886, Galtiu, Alba – 9 decembrie 1967, Alba Iulia

Vestea destrămării Imperiului Austro-Ungar l-a găsit chiar în capitala habsburgilor, Viena. Alături de alți conaționali, a plecat spre satul lui din inima Ardealului. În dimineața de 1 Decembrie, înainte de a pleca spre Cetatea Albei-Iulia, aflată la vreo 15 kilometri de sat, și-a aliniat consătenii pentru fotografie și uite așa delegația de la Galtiu a rămas în istorie. Samoilă Mârza a trăit până în 1967. A avut timp destul să rememoreze și să povestească celor mari și celor mici cum a fost ziua Unirii. A făcut doar fotografii de exterior, pentru că n-a fost primit înăuntru. N-avea mandat de reprezentant oficial. Organizatorii, spune legenda locului, îl tocmiseră pe fotograful orașului, ungurul Bach, să immortalizeze momentul. Numai că-n ziua cu pricina, Bach a fost de negăsit. Se zice că a dispărut câteva zile din oraș, până a trecut sărbătoarea. Samoilă Mârza a fotografiat mulțimea adunată pe câmpul lui Horea. În total, 14 imagini. Din fotografiile realizate în istorica zi de 1 Decembrie, Samoilă Mârza a făcut un album numit “Marea Adunare de la Alba Iulia în chipuri” și l-a trimis Regelui Ferdinand, prim-ministrului Ionel Brătianu, generalului Berthelot. Despre exemplarul primit, Nicolae Iorga menționa și în memoriile sale. Politicienii vremii au considerat fotografiile lui Mârza suficient de grăitoare pentru a ilustra voința românilor din Ardeal de a se uni cu România. Astfel că albumul a fost inclus și în documentația prezentată de delegația română la Conferința de Pace de la Paris.

